

Του Χρίστου Μπίστη*

Η «παγκοσμιοποίηση» φέρνει, λέει, μαζί της την ενοποίηση–ομογενοποίηση της παγκόσμιας οικονομίας και κοινωνίας και εμφανίζεται ως πανίσχυρος φυσικός νόμος, κάτι σαν την περιστροφή του πλανήτη. Για να ξεμπερδεύουμε έτσι και μ' εκείνες τις εφιαλτικές για τους αστούς διατυπώσεις του Λένιν για τον «ιμπεριαλισμό», το «ανώτατο» και «τελευταίο» στάδιο του «καπιταλισμού που σαπίζει».

Η όποια αληθινή πλευρά της «παγκοσμιοποίησης» όμως –το «κυνήγι του κέρδους» από τη μεριά της αστικής τάξης «πάνω σ' όλη τη γήινη σφαίρα», η ανάγκη της να «διαμορφώνει κοσμοπολιτικά την παραγωγή και την κατανάλωση όλων των χωρών», η «ολόπλευρη αλληλεξάρτηση των εθνών» στη θέση της «παλιάς τοπικής και εθνικής αυτάρκειας» κ.λπ. (Μαρξ–Ενγκελς: «Το Κομμουνιστικό Μανιφέστο»)— είναι φαινόμενα χαρακτηριστικά για όλη την ιστορία του καπιταλισμού.

Το νέο που εμφανίστηκε τον 20ό αιώνα ήταν η πρωτοφανής συγκεντροποίηση του κεφαλαίου μέσα από τις κρίσεις, η κατάργηση του ελεύθερου ανταγωνισμού, ο σχηματισμός των μονοπωλίων και η συγχώνευσή τους με το χρηματιστικό κεφάλαιο, η ασφυκτική στενότητα των εθνικών πλαισίων, η λυσσαλέα σύγκρουση για το ξαναμοίρασμα του κόσμου. Κόντρα στους άκαμπτους νόμους της ανισόμετρης ανάπτυξης του καπιταλισμού, είχαν εμφανιστεί και παλιότερα αντιδραστικές ουτοπίες αλλά και ηγεμονικές επιδιώξεις που πληρώθηκαν με ωκεανούς αίματος: για τον σχηματισμό κάποιου «παγκόσμιου τραστ», ενός «παγκόσμιου μονοπωλίου» που θα εξασφάλιζε δήθεν την παγκόσμια ειρήνη, σαν αυτά που οραματιζόνταν ο Κάουτσκι στις θεωρίες του για τον υπεριμπεριαλισμό.

Πρώτη απόπειρα σ' αυτή την κατεύθυνση, ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος. Αποτέλεσμα: πρωτοφανείς καταστροφές με 10 εκ. νεκρούς, αλλά και η Μεγάλη Οκτωβριανή Επανάσταση.

Δεύτερη απόπειρα για έξοδο από τη μακρόχρονη ύφεση μετά την κρίση του 1929, ο Β'

Παγκόσμιος Πόλεμος. Νέα εφιαλτική βαρβαρότητα με 50 εκ. νεκρούς. Συντριβή του φασιστικού άξονα, ενίσχυση της ΕΣΣΔ και του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, ανάδειξη των ΗΠΑ σε κυρίαρχη δύναμη του δυτικού κόσμου· αλλά και αλυσίδα απελευθερωτικών κινημάτων και αντιιμπεριαλιστικών επαναστάσεων που ως τα μέσα της δεκαετίας του '50 είχαν διαμορφώσει νέους συσχετισμούς. «Ο ανατολικός άνεμος είναι ισχυρότερος από το δυτικό άνεμο» έλεγε τότε ο Μάο Τσε Τουνγκ. (Η διάβρωση και ανατροπή αυτής της κατάστασης είναι μια άλλη συζήτηση).

Μια τρίτη περίοδο ζούμε από την οικονομική κρίση της δεκαετίας του '70 και μετά. Χαρακτηριστικά της, η τρίτη βιομηχανική επανάσταση (μικροηλεκτρονική, πληροφορική, βιοτεχνολογία κ.λπ.), οι σαρωτικές συγχωνεύσεις, η δημιουργία των πολυεθνικών. Οι πωλήσεις των 200 πρώτων είναι σήμερα μεγαλύτερες από το σύνολο των οικονομιών του πλανήτη, με εξαίρεση τις 9 μεγαλύτερες χώρες. Οι πιο μεγάλες από αυτές είναι 4–5 φορές μεγαλύτερες από το ΑΕΠ της Ελλάδας. Όλες, εκτός από καμιά δεκαπενταριά, ανήκουν στους 7 μεγάλους, που συγκεντρώθηκαν στη Γένοβα για να αποφασίσουν χωρίς εμάς για μας. Στηρίζονται στην πολιτικοστρατιωτική ισχύ των κρατών από τα οποία προέρχονται και έχουν επιδοθεί σε έναν αμείλικτο ανταγωνισμό για την παγκόσμια ηγεμονία. Η δράση τους έχει οξύνει στο έπακρο όλες τις μεγάλες διεθνείς αντιθέσεις. Οι ψεύτικες διακηρύξεις τους καταρρέουν μπροστά στην αμείλικτη πραγματικότητα:

-

Ψέμα η κατάργηση του κρατικού παρεμβατισμού και η «απελευθέρωση» της οικονομίας. Αλήθεια, η ακόμα μεγαλύτερη σύμφυση του κεφαλαίου με την πολιτική εξουσία (υπουργοί πρώην διευθυντικά στελέχη πολυεθνικών, «Στρογγυλές Τράπεζες» των βιομηχάνων που ελέγχουν τις κυβερνήσεις σε ΗΠΑ–Ε.Ε.–Ιαπωνία κ.λπ.) Αυτοί είναι που μεθοδεύουν τις ιδιωτικοποιήσεις, την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων την εξοντωτική λιτότητα, τις αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις σε Παιδεία–Υγεία κ.λπ. Αυτούς υπερασπίζονται καταστολή και τρομονόμοι. Αυτοί προωθούν τις υπέρογκες εξοπλιστικές δαπάνες.

-

Ψέμα η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Όταν το 75% των επενδύσεων πραγματοποιείται στο τρίγωνο ΗΠΑ–Ε.Ε.–Ιαπωνία, σαρώνονται οι παραγωγικές δυνατότητες των ασθενέστερων, ο Τρίτος Κόσμος μετατρέπεται σε χρηματοδότη των πλουσίων και λιμοκτονεί για να ξεπληρώσει τα πανωτόκια του χρέους του.

-

Ψέμα και η απελευθέρωση των αγορών. Όταν πολιτικές αποφάσεις ορίζουν την εισοδηματική πολιτική, τις φοροαπαλλαγές για το μεγάλο κεφάλαιο, την αστυνόμευση και

τις ισοτιμίες των νομισμάτων. Και ακόμη όταν τα 2/3 του παγκόσμιου εμπορίου ελέγχονται από τις πολυεθνικές.

-

Ψέμα τα περί «Νέας Οικονομίας» που θα ξεπερνούσε δήθεν τις κρίσεις με τις απεριόριστες «προσδοκίες» στη βάση των «νέων τεχνολογιών». Η κρίση υπερπαραγωγής, η κατάρρευση του δείκτη Νάσντακ με την απώλεια 4 τρις \$ (400 φορές το ΑΕΠ της Ελλάδας), η οικονομική στασιμότητα στις ΗΠΑ, η τέταρτη ύφεση της Ιαπωνίας στα τελευταία δέκα χρόνια, η αναθεώρηση των ρυθμών ανάπτυξης στην Ε.Ε. προς τα κάτω, προοιωνίζονται παγκόσμια ύφεση και παροξυσμό των αντιθέσεων.

-

Ψέμα τα περί τέλους του «έθνους κράτους»· όταν οι ΗΠΑ ανακηρύσσουν τον εαυτό τους ως «το μόνο αναντικατάστατο έθνος στον κόσμο»· όταν εκβιάζουν όλους τους υπόλοιπους με τη στρατιωτική υπεροχή και την αντιπυραυλική ασπίδα τους· όταν ΗΠΑ και Ε.Ε. καλλιεργούν και υποδαυλίζουν τον εθνικισμό, το ρατσισμό και κάθε είδους αποσχιστικά κινήματα· προχωρούν σε γενοκτονίες και στρατιωτικές επεμβάσεις με πάνω από 60 τοπικούς πολέμους την τελευταία δεκαετία· επιβεβαιώνουν και πάλι τη φράση του Λένιν «Ο ιμπεριαλισμός είναι η εποχή της προοδευτικής αύξησης της καταπίεσης των εθνών από μια χούφτα μεγάλες δυνάμεις».

Να γιατί το σύστημα αυτό δεν «αλλάζει» και δεν «εκσυγχρονίζεται». Σάπιο και γερασμένο έχει έρθει σήμερα σε εκρηκτική και ασυμφιλίωτη αντίθεση με τις ανάγκες και με τις δυνατότητες της σύγχρονης εποχής. Είναι πια υπερώριμο για να ανατραπεί. Όπλο των νέων επαναστάσεων η τεράστια εμπειρία από τη «γενική δοκιμή» των επαναστάσεων του 20ού αιώνα.

* Ο Χρίστος Μπίστης είναι στέλεχος του Ε.Κ.Κ.Ε.